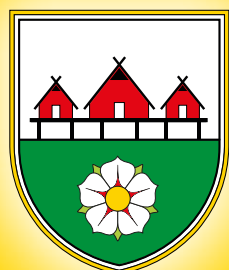

Mostiščar

4

Občina Ig v
konzorciju občin
na razpis za
pametna mesta

11

Velika čistilna
akcija

29

Slovenska
olimpijska bakla
na poti po Občini
Ig

Kače, kuščarji in želve - plazeči prebivalci naše okolice

Plazilci (Reptilia) so skupina živali, med katere sodijo vsem dobro poznane kače, sem pa spadajo tudi želve in nemalokrat ljubkovalno poimenovani martinčki - to so kuščarji. Te živali so izjemno dobro prilagojene na kopensko življenje. Njihova koža je prekrita z luskami, ki preprečujejo izhlapevanje vode, večina vrst pa izlega trdolutinasta jajca. Imajo kar nekaj posebnih lastnosti, kot je redna zamenjava kože, ko jim ta postane pretesna. Proces zamenjave kože imenujemo levitev. V naravi lahko naletimo na slečeno kačjo kožo, čemur pravimo kačji lev. Njihova druga posebnost je, da svojo telesno temperaturo uravnavajo s pomočjo okolja tako, da se izpostavljajo ali umikajo sončnemu sevanju. Ko se sončijo, jih tudi mi lažje vidimo, saj se sicer večino časa dobro skrivajo v travi, grmovju ali kupu kamenja.

V Sloveniji živi 22 vrst plazilcev, ki pa so danes ogrožene zaradi izgube primernih življenjskih prostorov, povozov

na cestah, namernega pobijanja in podnebnih sprememb. Močvirska sklednica je naša edina sladkovodna vrsta želve s temnim oklepom, ki je na zgornji strani posut z drobnimi rumenimi pegami. Prebiva v ribnikih, mlakah, mokriščih in mirnih in počasnih vodotokih z blatnim dnom. Ne mara hitro tekočih voda in ne more preživeti, če bregovi niso vsaj malo zarasli, kjer si najde skrivališče pred plenilci. Zato moramo skrbeti za ohranjanje zaraslih bregov in počasnih voda z blatnim dnom.

Martinček je ime eni od 11 vrst kuščarjev, ki živijo v Sloveniji. Samci so po bokih živo zelene barve, medtem ko so samice bolj neuglednih rjavih barv. Posebnost ali morda kar super moč kuščarjev, ki jo ima tudi martinček, je ta, da lahko odvržejo rep in na istem mestu jim zraste nov. To taktiko uporabijo, da ubežijo napadalcu, ki jih zagrabi za rep. Odtrgan rep se zaradi refleksov v mišicah na tleh zvija in poskakuje, kar napadalca primerno zamoti in kuščarica lahko medtem uide

na varno. Martinčki zelo radi jedo večje žuželke in prebivajo na meji travnikov z gozdom. Pri nas beležimo drastičen upad pojavljanja te vrste, kar je najverjetneje povezano z intenzivnim kmetijstvom in uporabo insekticidov, ki so zmanjšali njihov plen. Če pustimo naravi, da odigra svojo vlogo, bi martinčki in druge kuščarice lahko za nas poskrbeli, da žuželk ne bi bilo preveč, vendar pa bi morali za to kmetovati bolj sonaravno.

Zaradi pritalnega plazečega načina premikanja so pri kačah okončine povsem zakrnele in so brez nog. Te plazeče prebivalke naše okolice so za marsikoga razlog za prestrašenost. Zelo pogosto gre pri srečanju s kačo za prestrašenost obeh vpletenih, človeka in kače, saj je namreč prva strategija kač, da pred nevarnostjo pobegnejo na varno v najbližje skrivališče. Izjemno dobre so tudi v skrivanju, pri čemer jim pomaga varovalna barva. Smokulja je kača, ki ima svetlo rjavo ali sivo barvo telesa, po celotni dolžini od vratu

do repa pa ima še temne lise kot šahovnica. Živi v travnato-gozdni pokrajini, kjer se izredno dobro skriva med travo, vejami ali listjem in jo opazi le izurjeno oko.

Vsa ta pestrost plazilcev je pomembna v naravi in za nas. Njihova vloga v ekosistemu je, da plenijo in regulirajo številčnost svojega plena. Prehranjujejo se s širokim spektrom živali, od različnih žuželk, pajkov, polžev, do rib, dvoživk, voluharic, miši, podgan, tudi ptičev in celo plazilcev. Če jih ni, je luknja v prehranski mreži velika in ravnovesje se lahko podre. Za njihovo ohranjanje lahko skrbimo vsi, tako da jih namerno ne ogrožamo, smo pazljivi na cesti, spodbujamo sonaravno kmetijstvo in uredimo vrtove prijazno biodiverziteti. V okviru projekta Life Naturaviva smo organizirali natečaj, v katerem iščemo biodiverziteti najbolj prijazen vrt in vas vljudno vabimo k sodelovanju!

 Dr. Anamarija Žagar

 Davorin Tome

Slepec je videti kot kača, ampak je v resnici breznoži kuščar. Njegova najljubša hrana so polži, zato je dobrodošel prebivalec naših vrtov.